

1 - тапсырма.

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғылым, руханият.

Біздің еліміздің, Қазақстаннымыздың тәуелсіздігіне міне 30 жыл толды. Бұл біздің тарихымыздағы ең маңызды және ең елеулі оқиға. Қазіргі таңда біз тәуелсіз және елеменді мемлекетте өмір сүреміз. Ал бұл біздің қазіргі таңда еш мұң-қайғысыз өмір сүріміздің себебі не және кімдер бұнымен ұмытпауға жөн. Ата-бабаларымыздың осы тәуелсіздікті алу жолында қаншама қан мен тері төгінді. Бұл біздің бейбіт және елеменді, ешкімге тәуелді емес мемлекетте, бостандықта өмір сүріміз үшін. Не дегенмен, олар бұл күнді қаншама жылдар бойы армандады және соңында мақсаттары жетті. Бірақ ел күнді көре алмай, тәуелсіздікті алу барысында қоза тапқандар қаншама. Өздері көре алмаса да, ұрпақтары көріп жатыр. Олардың осы еңбектерінің арқасында қазір біз бостандықта өмір сүріп жатырмыз, еліміз ешкімге тәуелді емес. Осы тәуелсіздікпен бірге мәдениетіміз де қалыптасты. Жарық тәуелсіз елдердегідей біздің мемлекетте де тұлға, ер таңбасы, жұраны бар. Сонымен қатар Конституциямыз, ата-заңымыз бар. Қайткенмен де осы күнге жету біздің ата-бабаларымыздың басты арманы болған. Олар көбінесе жастарға, яғни бізге сенген. Өйткені олардың еңбектерін ақтап, осы еліміздің елемендігін сақтап қалу - біздің қолымызда. Қазіргі таңда қотам бізге үлкен сенім арттып отыр. Себебі еліміздің болашағы - жастардың қолында, яғни біздің. Мемлекетіміздің ертеңгі күні бізге байланысты. Елімізді өркендететін де, қирататын да - біз. Қазіргі таңда Қазақстан жастарға көп назар аударуда.

Әсіресе білім саласына көбірек назар бөлініп жатыр. Өйткені еліміздің жарығын болашақтағы әрине жастардың білімі қажет. Мысал келтірсем, Қазақстанда жастарға тегін білім беріледі, барлық керек жағдайлар қарастырылады. Сонымен қатар берілетін білімнің деңгейі көтеріліп келе жатыр десе қателеспеймін. Сондықтан жастар, яғни біз, осы мүмкіндіктерді бағалап, еліміздің болашағы мен қамын ойлауымыз қажет. Қазақстанның жарығын болашақтағы қандай да бір үлес қосып, қиын-жігерімізді салуымыз керек. Ата-аналарымыздың, мемлекетіміздің үмітін ақтап, соң замандарда ата-бабаларымыздың қан мен тері беріп тоғишкендігін дәлелдеп, елімізді одан да биік биестерге көтеріп, дамытып, өркендетуіміз шарт. Өйткені қазіргі таңда бізге барлық жағдай жасалған, енді осыған аяққа ретінде Отанымызға патриоттығымызды көрсетуіміз керек. Себебі еліміз басқа мемлекеттерге қарағанда артта қалып бара жатыр. Оның біріне дәлел ретінде қызыл саласын қарастыруға болады. Мына-мен де қызыл жатынан еліміз Корея, АҚШ т.б. мемлекеттерден әлдеқайда артта қалған. Енді бұл жағдайды жөндеу үшін біздің басты мақсатымыз - білім алу. Бізге беріліп жатқан тегін білімді бағалап, дұрыс қолдана білуіміз қажет. Мүмкін біздің арқамызда, осы білімнің арқасында қызыл саланы жаңа сатыға көтеріп, мемлекетіміз жетарында аталған мемлекеттерден де озып кетеді. Әрине бұның бәрі - біздің қолымызда.

Қазақстанның рухани жағын жақсартып қозғасам, біздің еліміздің тарихы - өте маңызды. Осы тарихымыз болмаса, еліміздің болашағы да болмайды. Не дегенмен осы тарихи оқиғалар -

дәуі аясында мемлекетіміз қалыптасқан. Сондықтан мектеп оқушыларына міндетті түрде "Қазақстан тарихы" пәні өткізіледі. Себебі "адам өз елінің тарихын білмесе, несіне өмір сүріп тұр?" деген сұрақ туындайды. Шынмен де бұл тарих еліміздің қалай қалыптасқанын, құрылу барысында қандай оқиғалар орын алғанын көрсетеді.

Қазіргі таңда Қазақстан елінде 19 миллионға жуық халық бар. Бір кешілік: жері - кең, халқы - аз. Сонымен қатар, Қазақстан - көп ұлтты мемлекет. Себебі елімізде әртүрлі ұлт өкілдері өмір сүреді. Мемлекетімізде 130-дан астам ұлт өкілдері өмір сүреді екен және олардың бірі тату және бейбіт. Өйткені Қазақстан - бір тұтас ел, яғни әртүрлі ұлт өкілдері ынтымақтастық пен бейбітшілікте өмір сүреді. Осыған орай елімізде 1 мамыр күні - ұлт тұтастығын келісе ынтымақ күні болады.

Машық қорытындымай келе, мен Қазақстанда өмір сүретініме өте қатты қуаныштымын. Әіресе тәуелсіздік үшін күрескен ата-бабаларымызға көп аяқас білдіріліп келеді. Солардың арқасында қазір бостандықта өмір сүріп жатырмыз. Ал осы алтыншымын еліміз көшк ретінде білдіретініміз ұміттенеміз. Мемлекетіміздің жарқын болашағына қуиі салып, дамуына үлес қосатыны ел құлағым жоқ. Мен осындай Қазақстан сияқты мемлекетте өмір сүретінімді мақтан тұтамын!

2- тапсырма.

- 1) Қайыптасқаннан - етістік
- 2) Бауашатынан - зат есім
- 3) Күттірей - етістік
- 4) Дәрізетік - етістік
- 5) Ақашыға - сән есім
- 6) Отарушы еді - етістік
- 7) Одан - есімдік
- 8) Қиайтатын - (етістік) сын есім
- 9) Шешен - етістік
- 10) Трестасын - зат есім

«Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, қоғам
руханияты»

Еліміз байтақ. Осы байтақ елімізде 30 жыл болды. Яғни елімізде тағдыр 30 жыл тарих кезінде "Қазағым, елім, жерім" деп шұғыл қазақ жастары елімізде бәйбіт тағдыр. Жәді, Осы 30 жыл ішінде жеріміз кеңейіп, ұлттымыз жоғарыда. Ал "жазам" деген жағушылар ие, Олар бізге жастарға ие сыйлағанды. Ойлап отырсақ еліміздің тарихы 30 жыл заңа емес 1000 жыл жасаған. Осының жолында ма ие өздері?

Еліміздің күркен күнге көркейіп айласына біз білмейміз. Осы жолы еліміз көп жетістіктерге жетті: Мәсәліге жастарымыз туралы технологиялар құрастырып шет елдегі табылған болды. Елімізді тарихта. Бірақ біз тәуелсіз болсақта неге сол бағыт баппақтама ие алмай кеттік. Технология озыда. Жеті қазыналы ұлттымыз. Бұлай болса тәуелсіздік жайы не болмақ. Бірақ шұғыл мен елімізді баалағанда келмеді. Мен елімізді Осы бақытта шағын жазып. Ғылым, техника қатары дамыласа да еліміз үлкен жайнап тұр. Жастар өзге елдер озып келген білімдері елімізді көркейтуге жинасақта. Бірақ көпке тереңіп шайласып жастарымыз мағына оқыды озып өзге елдерге кетуде сол жақты мәдениетке ікіп кетеді де өз еліміздің рухани құндылықтарын жоғалтады.

Қысқартпай келе, Тәуелсіздік әр адамға өзгеше әсер еті. Адамға заңа емес, экономикаға да. Бірақ еліміздің Осы тәуелсіздікке қалай жеткені ұлттымыз. Жастарымыз рухани құндылықтарымызда, мәдениетімізді ұлттымыз екен. Адам өзгеше әлде заман өзгерісе. Соңда да жастарымыз Елімізді ұлттымыз. Себебі тәуелсіздік күркен болып.

қалыптасқаннан, қалыптасқан
 болашақта, құттықтар, берілетін, алғашқы Оған
 отырған еді, білақтаннан, келетін, істеуінен
 құттықтар

Атапсырма.

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғылым, руханиат.

Қазақстан Республикасының тәуелсіздік алғанына 30 жыл болды. Осы жылдар ішінде еліміз көптеген жетістіктерге жетті. Тарихы тұрғыдан басқа егдерімен бірдей кезеңде келе жатырмыз. Экономика, технология, саясатымыз жақсы жақтарымыз көрсетіп жатыр. Бірақ бұл ғана емес білім-ғылымда біздің елімізде осы соңғы жылдарда жақсы дамыды. Жаңа ашынулар жасап, Қазақстаннымызды тек жақсы қырына көрсетіп жатырмыз. Мысалға, 2017 жылы өткен ЭКСПО. Бұл жобаны көру үшін басқа елдерден көптеген туристар келді. Ал бұл деген еліміз үшін жақсы жетістік екеніне.

Тәуелсіз мемлекет болғаны кейін біздің елімізде білім-ғылым жақсы дамыды. Әр оқушы колледждерге, университеттерге түсу үшін барлығы жасалып отыр. Мысалға, университетке түсіп түсу үшін әр жамаан 5000 грант бөлініп отыр. Тек бұл ғана емес, елімізде ғылыми ашынулар ашынып жатыр. Соның арқасында Қазақстан елі басқа егдерімен жақсы қарны-қатынаста.

Біз өз тәуелсіздігімізді, тек ата-бабаарымыз арқылы алдық. Егерде қазіргі таңда біз тәуелсіздігімізді ашынап болсақ, өміріміз өмір емес соған неі қазына қанта ашынап еді. Себебі, бүгінгі күніміз өзінде көптеген егдер өз тәуелсіздігімізге қол жеткізе ашымай, соғыстып жүр. Осы себепті, қолшоғарда барына жыта болып, неі елімізді көркійтті, әрі қарай дамытамыз. Тәуелсіздігіміз маңғылік болымы!

Ғтапырша.

Морфологиялық таңдау: Қайып тастағандай, Белашағындай, Қуттіреп,
Бергізетін, ағзаңы, өтирушы еді, өдай, ойлағандатты, целешіп,
Іргетасы.

1 тапсырма Эссе

"Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, жолымыз, руханимыз"

Тәуелсіздік дәлеліміз - ешкімге тәуелді болмай, өзінді еркін, әрі бейбіт өзіміз. Бүгін тәуелсіздігімізге 30 жыл толып отыр. Осы 30 жыл ішінде еліміз тамаша жеті кешті жайттарды бастан өткеріп, алып жетістіктеріге жетті. Ата-бабаларымыздың ерлігін аясында, біз осы тәуелсіз атамекенімізде оқушылар кезге жайып, барыпты да, таму-тәтті өмір сүріп келеміз.

Мамыт тәуелсіздік тарихымызға көз жүгіртетін болсақ, ата-бабаларымыз байырғы заманнан бастап еліміздің тәуелсіз болуын аясаған болатын. Наурызбай, Жабанбай, Махамбет пен Матай, Жасым Жайсеков, секілді батырларымыз ел қолымыз үшін аяқбай күресіп болатын. Одан соң, тәуелсіздігімізді аяққа тұртқы болған жайттардың бірі - 1986 жылы Мейтанған оқиғасы болатын. Мамында жастарымыз Республика аяққа на шығып, ел қолымыз үшін күресіп, аяққа аяққа армандарына жетті. Осы батырларымыздың ерлігін аяққа, 1991 жылы еліміз өз тәуелсіздігін жариялады. Бұл күн қазан халық үшін маңызды, әрі ерекше күн.

Тәуелсіздігіміз жарияланғаннан бері, мемлекетіміз біржаңа жетістіктеріге жетіп, биік аяққа болыптырып, өсіп, өркендеді. Экономикамыз, зерттеу мақалалымыз, мәдениетіміз, білім мен медицина саласы дамып, халықтың өмірі жақсы жаққа өзгерді.

Метістіктерімізді атап өтетін болсақ,

Біріншіден, еліміз өз ата-заңын, баһағанын, сонымен қатар өзіндік рәміздерін иықарды. Мемлекеттік тілді-қазақ тілі ретінде жариялап, зайырлы, дербес мемлекет атанды.

Екіншіден, елбасымыз Н.Ә. Назарбаев Қазақстанның даму жолында елуі орын алатын бірнеше стратегия мен бағыттар ұсынған болатын. Мысалы, "Қазақстан - 2030", "Қазақстан - 2050 стратегиясы", "Баламатқа бағдар: Рухани жаңғыру" атты жолдауы, "Меті жарам" атты бағыты.

Үшіншіден, жастарымыз озық технологиялар мен ғылыми саланың қыр-сырын зерттей отырып, еліміздің ғылыми саласын дамытуда. Оны біз ұша мектептеріне ұсынған жаңа пән - робототехника пәні арқылы, қай жерге бармаған роботтар мен автоматтандырылған құрылыстар арқылы, IT және басқа да ғылыми салаларымыз дамыған арқылы біле аламыз.

Төртіншіден, еліміз ғылыми саладан ғана емес, спорт саласы жағынан да дамып келеді. Мысалы, 2011 жылы мемлекетіміз "Азия ойындарын" өткізген болатын, сонымен қатар 2021 жылы Токио қаласында өткен жергілікті де өзге де байрауларда спортшыларымыз ұлт намысын талтатпай, көптеген жеңістерге жетті.

Бесінімен, еліміздің дауыс бұл әлемге паш еткен 2017 жылғы EXPO қалауырамыз көрмесі туралы айтпай кетпеске болмас. Бұл қалауырамыз көрмесі көру үшін, әртүрлі шет мемлекеттерден туристер келіп, балашы әнерия көздері жайлы апаратырды алып, Астана қалыңдығы жән көрінісіне көзі таймай кеткен болатын.

Сонымен, біз тәуелсіздік жолындағы арын алып бірнеше жетістіктерді қарастырамыз. Осы жетістіктерімізді көріп отырып, маған сүйінеді. Менің ойымыша, біз ата-бабаларымыздың ерлігіне осындай жетістіктерге жетпес едік деп ойлаймын. Мен осы елді ұран екеніме мағтан тұрғанын және еліміз дауы үшін, маған ақи ақиға, еліміз дауына үлес қосу үшін барынды саламын.

Ұран тыңдамай келе, Мағжан Мұмабаев ағалымыздың "Мен мастарға сенемін" демеңі, еліміздің одан әрі дауы және тәуелсіздігімізді сақтауы - біздің, яғни мастардың қолында! Сондықтан мемлекетіміздің ақи қарай көрмейіп, дауына үлес қосайық достар! Еліміз құрғын, тәуелсіздігіміз тұрақты болғай!

2 тапсырма морфологиялық тапсырма

етістік
 Жауап тасуаннан

етістік
 Бала шағынан

етістік
 Күттірер

етістік
 Терізізетін

Алашқа

Одан

е
 Отырушы

е
 Ойланатын

е
 Челекін

е
 Қытайға

Тәуелсіздіктің 30 маңғаты: жастар, ғұмыл, руханиет

Тәуелсіздік - аңыз терімен табылған тәтті келіс. Қозғалыстар осы бір еркіндік үшін құрбандықтай құрылған. Осы бір тәуелсіздік бейнесінде 30 маңғат тербелудеміз. Егемендік үшін нан қызық маңғардағы еңбегі осы күнде аяққа таптамада ма?

Тәуелсіздік - маңға руханиетта ма. Бейбіт өмір табылғаннан анталамаған бастап, қазақ елі маңға өмірге қадам басты. Соның ең маңғаты дос - руханиет. Ол денен - адамның ішкі жан дүниесі, мәдениеті. Егемен маңғарда қазақ халқы елі қолымен көрмей, оң ойымен білдіріп келеді. Рухани құндылықтар адам өміріне қайта елді. Ол денен - адам - кишілік, тіл, мәдениет, құндылықтар сонда байлықтар. Мәселен, қазақ халқының өзіндік ~~ма~~ ама, тап тілі еміздігі. Елбасының "Рухани маңғаты" атты маңғарда жариялаған. Осы арқылы қазақ халқының зиялы азамат, маңғаты тап тұрғындарымен оқыта маңғардағы. Бейбіт - бәламаңғаты кішісі. Сол себептен адам бойына азаматтық мәдениеті қатар аңыз қасиеті. Бейбіт бәламаңғаты - Ғабит Мүсірепов, М. Шәкәрімдікі өлеңдері, Шәкәрім тұрғындары, Т. Маңғаров еңбегері. Азамат рухани нан, ішкі ой беру үшін осы тұрғындар маңғары маңғары ма. Азаматтық мәдениеті адамда маңғаты азаматтық адам елді. Ол сондай пәнден айналу үшін көптеген азамат қасиет болу керек. Мәселен, маңғаты күрек, берік қайрат, ар-ұждан сонда құндылықтар. Егер бұларға кір тапса, оны кетіру елі тапай. Сондықтан рухани дамыған ер азамат болу бәріміздің міндетіміз. Меміз берер келесісі: көптеген мәдениет орында барып, маңға рухани маңға түсу. Тәуелсіз кішісі - рухани өмір екенін ұмытпайық!

Ғұмыл маңға - тәуелсіздігі елі бейбіті. Ақыл - бейбіт келесісі кішісі.

Әне осы маңға маңға адам өміріне елі келтіреді.

Бодан бастап қол енді артта қалды. Сол кездегі қазақ ғалам өнеріне қол салмақ, әркім іштей қолар. Себебі, қашпа қазақ ақын өнер ісі болса да, олардың маңыздылығы мүлдем ескіріп кетті. Қазіргі XXI ғасыр - кілем ғалам мен технология заманы. Қазақстан тәуелсіз мемлекетіне түскеннен бастап, қалам мүлдем бастауда. Өздігі, кен алу, құрылым құрылымдарына сай құрылым ішкілер қарастыра. Оған мысал 50-ден астам нақа ішкілер, астрономия жетістіктері. Оған қоса, ұланыстарына дағдыға айтылса балмас. Мәселен, тәуелсіздік жолдарымен тәуелсіздіктен тұлға шығарып- лары көптеген басқарушылармен шығарып жатыр. Мәселен, А. Байтұрсынұлы, Е. Бекмаханов еңбектері, Е. Бекмаханов тұлғасы арқылы тарих сапасы айтырылмай дағдыға. Себебі, тарихтың құрылымдары Кеңестер Қосынымыншы әркім, қазақ халқы туралы асырттапты. Нақа технологиялар ғалам ішкіне сүйеніп қалыпты. Мысалы, ИТ және информатика сапасы ар- қылы және ИТ мамандығы, құрылымдар нақа балды. Мәке көп білім арқылы адам сапасына үлестіріп бізге көрсетуде. Медицинада да замандық микрохирургия сапасына робот нақа балды. Ал дағды арқылы бұйрықтарда ұрындап, оға жасай алады. Мәке, сақалымен айта берсе, шексіз мүлдем айта берсе балды. Елемендік арқылы Қазақстан ғалам- дары мен ғаламдары айтырылмай дағдыға келеді. Біз де асырма- ған, құрылым асырмадан таңдалып келіп жатыр. Сол мақсат пен білімге көзіміз байып, балашыққа өз үлесімізді қосу - біздің парызымыз. Ғаламдары: нақтылы келісімізге қараймай, керісінше, дағдыға ат салыну қажет.

Мастар - тәуелсіздіктің жолдарына ұрындап. Қазіргі мастар елі- еркім жетіліп келеді. Ата - дағдыға, бұйрықтар өз кәсіпін сайлап- сы тәуелсіздік болар. Ал мастар сол кәсіпін сайламай келеді.

Бұл - дұрыс емес. Қоғам қанымен жерді суарып жеткен тәуелсіздіктің баяғы өте күшті. Мамырдың көбісі оны менімен, қолтамада. Ауызана келген үзді айтты, жерді, еңді қазірінен айырады. Мамыр, ақыл-санана қолыңдар. Ежелденгі - ойыншы емес. Ертем қалды кең ермен, қайта бодан баудан қаның бамайық. Себебі, біз - шырғарымыз. Бізден басқа бұл жерде ешкімді үзбей мамырмайды. Шымыл қауаныңдан "ісімі" деп өмір үршік. Ұлтпендегі маман үлгі алып, баалауымыз оң мойынымызға алу керек. Себебі, осы үшін әр адам шұраптан. Ежелденгі жерде мамарға беріп отыр. Жас қаныңның мойыныма мауапкершілік артты. Кезінен, қазір көп мамар шетелге аттанып мамар. Билік алуға ат сансар мамар да аз. Сол үшін барша қаның мамарда кезерлендіру керек. Аларда көпмаңдай тарихты айтты, сана үзіліп ағайық. Ұжымнан; мамарға тәуелсіздікті алауға, құрғауға шоғыру қаным.

Ойында тиісінше келісі, Ежелденгі өсімі - таныштық пен еркіндік үлгі. Өткен мен ертеңгі көру мүмкін болыпқа да, тәуелсіздік біз үшін алып. Сол үшін осы бар құндылығымыз ағайық!

- 2-маңсарыма
- Қаныңның қаныма - етістік, қол - есімше, мам - шотық септігі
  - Баламаңның мам - зат есім, ө - тәуелдік қалып 3-маң, мам - шотық септік
  - Күттіңдер - етістік, тір - әуелік етіс, ер - есімше
  - Беріңізетін - етістік, із - әуелік етіс, етін - қосымша
  - Айтаның - тұңдағы сан есім, қол - тұрғызушы жұрты
  - Отырғызып еді - күрделі етістік, ұ - тұңық етістік, ТЗ (тәуелдік 3-маң) - шот
  - Бодан - есімдік, түбірі - бд, дан - шотық септігі
  - Ойыншымын - ~~етістік~~ етістік, й - әуелік етіс, й - әуелік етіс, атың - қосымша
  - Келіңіз - етістік, й - қосымша
  - Ертеңгі - зат есім, ө - ТЗ (тәуелдік қалып 3-маң), й - шотық септігі

Парақтың артқы жағын толтырмаңыз / Обратную сторону листа не заполнять

1- тапсырма.

«Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: кәсіпкер,
абыл, руханият».

Бірақ тәуелсіздігімізге 30-жыл толып отыр. Осы 30 жылда еліміз талай жетістікке жетті. Көптеген жемістерді көрді. Көптеген жетістіктеріміз жетті, оны айта берсек өте көп. Біз тәуелсіз ел болғаннан бері ұмытпаған бір жетістік. Бірақ біз тәуелсіз ел болғанымыз онда қазір бәрі иридент басқа бағытпен еді. Бірақ, кәсіпкер бәрі дамып келеді. Осы 30 жылда Қазақстан әлі дамып, оны көрсете білді. Мысалы: Жло 2017 көрмесі. Оның Қазақстанда дамып ұмытпаған жетістік. Оны көру үшін көптеген ел келеді. Осы көрмеде көптеген жетістік, көрме болды. Экономикамызды көрсетті. Мер, су, құн, мадираттымызды иет едер тамақшалап қарады. Кәсіпкерде бұл саласы. Бірақ кәсіпкер қалай деп бекер ойттан. Кәсіпкердің арқасында еліміз дамып келеді. Руханияттымыз өсіп, мадираттымыз көптеп. Бірақдан қолта иет едердің келеу елде артып келеді. Көптеген көрмесі, дамып арқасында ашылып келеді. Түркістанда қазір туристер қыу елде артып-Түркістан ата-бабалымыздан бері келе келеді ел. Бірақ біздің руханияттымызды басқа едерге көрсетіп, руханияттымызды ~~қалай~~ ^{мадиратты} Тек осы екі тер қана елде көптеген рухани керлер бар. Ендігі дамып кәсіпкердің қаламында. Кәсіпкер қазір көптеген көрме өсіп табылды. Қазақстан еліміз біліміне, керіне, елде, руханияттыма қаламында едер өте көп. Еліміз таңу болса, онда еліміз дамыды. Еліміздің мадиратты болғанына көптеген көрмесіміз бар. Бірақ осы көрмесімізге қарамастан еліміз таңу болып тәуелсіздігімізді алып алып қалады. Бірақ жетістіктер, қаламыз көрмесіміздерін алып болады. Мадыраған көрмесімізде адалды, яғни кәсіпкерлігіміз тәуелсіз ел болу үшін көрмесімізге мадыраған. Жетістіктер біз тәуелсіз ел болады. Бірақ қолта адалды көрмеде ата-атапаларымыз берікеледі. Бірақ қаламыз оқушымыз біліміне қаламыз адалды көптеген адалды іске барды. Яғни бұл адалдыдан өзгеруіміз. Талай көп тәуелсіз еде керіне, оны талай адалды біліміміз. Бірақ ^{адалды} дамыраған яғни ел боламызды адалды адалды, мадыраған.

Қатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника

Бірақ біз өз тәуелсіздігімізді сақтап қала аламыз. Елбасымыздың арасында.

Енді қазір көптеген мәселелер шешілуде. Мәстәрден қандайыра, елдің қандай, еліміздің арқа қарай қайта мәстәрден қаламыз, сол себепті мәстәрден оқу орындары қарапайым, дағдыда. Мәстәр шет елге баруға үшін, 2025 жыл көптеген университеттер неғұрлым жақсы тәртіп ашылуы қайта мәстәрленуде. Шет елден өндіріліп заттарды ашып, оны өз елімізден өндіру қарастырылды. Мүмкінсіз тек мүмкіндіктеріміз. Біздің еліміз үлкен, кең сол себепті көп мүмкіншілік бар. Рухани мәстәрден қаламыз. Мәстәрден екі бірінші тәртіп, тәртіп беретін ол ата-және, яғни отбасы. Мәстәрден қарай мәстәр тәртіп алады. Үлкен кісілер айтқан ақыл сөздерін танытады. Ақыл, оі сана болса бәріде болады. Мәстәрден ол санада барыптан ойнап табады. Бірақ қазір мәстәрден қаламыз.

2-тапсырма.

1) Қулақпен7) Бұл2) Болашақта8) Ойлап3) Құлақпен9) Елден4) Берілгенін10) Берілгенін.5) Ақылға6) Отардан еді

Ессе

Тәуелсіздік 30 жылдары:

Қазақстан Республикасы өзінiк тәуелсіздігін алғаннан бұй дамып, көптеген жетістіктерге жетуде. Бұл

Қазақстан Республикасының Біріккiн елдасы Құрштан

Әбшүло Назарбаев 30 жыл ішінде көптеген

жетістіктермен ұлттар арасында достық қарым -

қатынас орнатып елімізді айтарлықтай көркейдетті.

Тәуелсіздік алған кейін еліміз дамып көркей біздің

ел жайлы Қазақстан терінен шынқак тас споршолар,

ғалымдар және т.б. талантты жастар бүкіл әлемге

өздерінің өнерлерін паш еткізген. Сонымен қатар

2011 жылы бүкіл әлемдік ЭКСПО көрмесі өткен

болғанды бұл көрмеге әлемнің барлық мемлекеттері

келіп, тамашалап Қазақстан Республикасының

жас ғалымдарының өнерлерімен тудандыларына күз

бағды.

Сонымен қатар 2020 жыл "Жастар жылы" деп

таршалаған. Бұл жылы Қазақстан Республикасының

барлық жас ғалымдары мен өнер талқылы тары көптеген

тудандылардың көрсеткен болатын. Және барлық жастарды

ғалымдыққа, білімге, өнерге және спортқа назар

аударып өздерік жан - тақты дамыту мақсат болатын.

Және бұл жылы жастарға келешек ұрпаққа көптеген

ғылыми комплекстер, ұйымдар, болашаққа бағдар

беретін мектептер ашылып жастарға керешет

мүлкілік берілді. Қазақстан Республикасы ~~20~~ елу дамыған мемлекеттер қатарына енгендіктен әлуеттік экономикалық жағдайы жақсармақ. Бұл жастарға деген жақсы жақалық ~~ж~~ барлық жастарымыз ғылымға, білімге көңіл бөлсе Қазақстан елінің дамытап болашаққа бір қадам жасап 30 дамыған елдер арасынан көріну деген мадға қойған мақсатымыз бар.

Қорытадылай келе Қазақстан Республикасының жастары ғылыммен, білімге, өнерге, спортқа көңіл бөле дүйлік. Сондай талпыныспен біз болашаққа бір қадам жасаймыз. Және де 30 дамыған мемлекеттер қатарынан көріне аламыз. Қазақстан ғылыми даға жағынан дамытап болашаққа бел бұрыламыз қатмет.

Әсе. #Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: мастар, талом, руханият

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: мастар, талом, руханият деп айтқан мағары. Біз мастар білімімізге, ұрпақпыз. Тәуелсіздікті оңайлықпен алған жоқ. Қазіргі мастар, әтти біз патриот сезімімізді ашып, өмірге деген маңызымызды оятты, көз - қарсаңымызды түзеу, ежелдігімізді құрметпен жүргізіміз керек. Біздің ата - бабаларымыз тәуелсіздікті ашты, жерімізді қорғапты, өз бабаларымыз ашты тіккі. Қазіргі заманға қарап өтпесек білім ^{кіме} ~~және~~ талом керек. Біліміміз ұрпақ - бәрімізге өзгертер.

Тәуелсіздігіміз жоқ болса, бұлай өмірдің рахатын сезбей мекік. Еркін өмір сүру, бір мәтті бағшып тереңдей. Қазір бізге 30 жыл, рухани маңызымыз керек. Тәуелсіздік, рухани, Нұр Отан деген ерекше де, қорікті де ат. Үлкен маңызы да, маңызы да береді. Енді көркейтуді үшін, ең көзмет маңызы керек. Біз мастар болмағанда, Тәуелсіздікте болмайтын еді. Осылай еркін түрде өмір сүріп келе жатқанымыз, тамулықта да, оқталағанда белімі. Тәуелсіздігіміз жойылып кетсе, не болатыны адам маңызындай. Рухани маңызымыз өтпесек, біздің Қазақстанымыз біліміміз ұрпақты көркейтп тұрада. Ата - бабаларымыздың бұрышын, әтти тасарда келе жатқан арман. Бұл арманда мастар әрі - қарай маңызымыз алады. Санама бабаларымыз үшін ұстаздар көмектеседі. Санама болмай рухани маңызымыз ашымаймыз. Енді ерменін тәрбиелеген маңызы, Тәуелсіздікті де сақтай алады

Қазіргі таңда сайт-дәстүрлер ұлытолап жатқандай.
Кейбір мастордан бойында қазақ деген сезімі жоқ.
Кейімен? не себепті? деген сұрақтар туады. Тәуелсіздік
сөзінің, оне терез матамаса боп. Ел болмаса — маңғілікел!
Қазір біз мастормен білімді болуымыз керек.
Енді көркейтүү үшін оне үлкен еубек керек! Ата-әкелеріміз
кші есімізге түсірүүіміз керек. Оларға мөңде бір
керкір айттан, басшымызға үйіміз керек. Олар
болмаса осындай еркіндікте, бастамадақта түрлес
едік! Есіміз көркейіп дами берсін.

"Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: мостар, ғылым, рұсашаыт"
 Тәуелсіздік дегеніміз - еркіндік, біреуі бағынбау, өз ой-пікіріңді еркін айту деп ойлаймын. Қазақстан тәуелсіздік алғанға 30 жыл боуда. Осы 30 жылдың ішінде көп өзгерістер боуда. Мостар білім саласында дамыуда, ғылым саласында көрнеке бастауда.

Болашақ мостардың қолында деп бекер айтпасаң. Ендің болашақта осы мостар біздің қолымызда. Оған орай "Рухани жаңғыру" атты бағдарламаны өтті. Қазіргі заманда қазақ мостары ғылым саласынан көптеген жетістіктер көрсетіп мотар. Тек қана ғылым саласында ғана емес, өнер саласында өзіміз бойымыз бағандықты мотар. Москва, Душанба Құдайбердіұлы бүкіл өзіміз өз дауымын нағыз етті. Тегінде Толовкін күрес спорт саласынан көп жетістікке жетті. Менің ойымыша, бұл оқымай моттан қашмайда ары-зарата дамып, мақсат жетістіктер, көрсеткіштер көрсетіміз деген ойдымын. Мәке де мотар өткен сайын болашақ ұрпақ өз ата-бабаларымыз селіміз ақтап келіп мотар. Біздің ата-бабаларымыз осы күнге жету үшін қаншама күр мен қан төкті. Көптеген ақын, мазушыларымыз маңымыз айтпасаң, өштіріңді. Сондықтан біз үлкен, кіші болсаң ата-бабаларымызды ұлттықтарымыз керек.

Қортындылай келсек, Қазақстан 30 жылдың ішінде көп жетістіктерге жетті. Қазір біздің осындай тәуелсіз ел бауымыз, 50 дамыған елдердің қатарына кірісіміз ата-бабаларымыздың арқасында өзіміз ұлттық. Менің ойымыша, әр адамның ата-бабалары маңымыз мотар, еске алып мотар керек.

2 - тақырып.

Заңытасқаннан, Баламашынан, күттікер, берізетін, алашқы, оторқушы еді, одан, айлантатом, иеміні, іретомон.

Заңытасқан - заң - түбір, ып - жұрнақ, таң - есім сөздің жұрнағы, заң - есімнің жұрнағы, нан - көмектес септінің жұрнағы.

Баламашынан - баи - түбір, аш - жұрнақ, а - жұрнақ, шы - жұрнақ, ан - жұрнақ.

Күттікер - күт - түбір, тір - жұрнақ, ер - жұрнақ.

Берізетін - бер - түбір, із - есім жұрнағы, етін - етістік жұрнағы.

Алашқы - аш - түбір, шы - жұрнақ, қы - жұрнақ.

Оторқушы - отор түбір, у - жұрнақ, шы - жұрнақ. еді - түбір.

Одан - түбір.

Айлантатом - айлан - түбір, та - жұрнақ, том - есім сөздің жұрнағы.

Иеміні - ием - түбір, ні - жұрнақ.

Іретомон - іре - түбір, том - жұрнақ, он - жұрнақ.

Тәуелсіздік - аңыз термен келген тәтті мейіс. Ата - бабаларымыз
дақ сан маңдар бойы аңсаған арман. Бүгін тәуелсіздігімізге
30 жыл таяп отыр. Бүгінгі таңда тәуелсіздік өз құжық жоғалт-
ты ма?

Аңсаған тәуелсіздікке қол жеткізу үшін қаншама жан өз өмі-
рін қиды. Ресей Патшалығына барған болған ханшайымдар бар күн-
теріне саяп, асқан ерлік көрсетті. Шыған елі, жерінің азат-
ты үшін барған саяп, тер төкті. Сабира, Қазғат, Қытайрат сан-
да жастарымыз ұлт мүддесін ойлап, қаршығаның кетті. Оларға
біз күні бүгінге дейін жарымызда сақтап, құрмет етудеміз.
Шығашында жастардың бұл ерлікке талыс-эрекеті әрқайсы-
сымызға үлгі бола алады. Осындай ер жүрек азаматтары-
мыздың арқасында біздер тәуелсіздік таңына жеттік. Еңгілі тә-
уелсіздіктің сақталуы - кешік жас ұрпақтың қолында. Соң-
дақтаңда олар молым келген азаттығымызды жоғалтпай а-
лауымыз керек.

Шығашы тәуелсіздік алған еліміз қарқынды даму үстінде.
Әнне, азаттық алған маңдары біз көптеген жетістіктерге қол
жеткізе алдық. Ондағы ең шоқтығы биігі өзі бұрын-соңда болма-
ған тәуелсіз мемлекетті құруымызға ері. Соң мемлекетіміз
бүгінге дейін алғашқы үлкен мақсаттар қойып, алғашқы ұлт-
туда. Дамыған 30 еңгің қатарына кіру - қазіргі таңдағы елі-
міздің арманы. Ал бұл арманға жету - мемлекетіміздің
дамуына негізделеді. Ол ретеліміз ^{еліміздің} бағамына ^{біздерімен тіке-}
лі байланысты ретелі білдіреді.

Келішек ұрпақтау міндетіне тоқтама кетсек, олар Қазақстанның дамуына өз үлесін қосу қажет. Бұған ретпен ең алғашқы қарама - жастардың ^{жетік} білімі нәтижесінде жетер. Егерде елімізде білікті өз мамандар жетерлік болса, болашақта, экономика, мәдениет, ғалым және т.б. ба салалар дамуы сусіз. Сол себептерге қазірден бастап, бұл істі мақсат етуіміз керек. Яғни, соған ұрпақ елінің үлкеніне нұсқа атқалысуы маңызды. Мемлекеттегі өзекті, иелік үшін тапқан патан мәселелер әрқайсысымыздың бәсекеге қабілетті болуына болады.

Ойымыз түйіндей келе, ерен тұлғалардың асқан ерлігіне бағалылық ретпен иелік. Икеде осы байланысты - тәуелсіздігімізді арқау қарай сақтап қалу - біздердің қолымызда. Сондықтан да еліміздің үлкеніне біріге ат салысып, нас ұрпақ!

2-тапсырма.

^{е.}Жалын^{е.}тас^{ш.с}қан^{н.}нан. → қалыптас - түбір, қан - есімше, нан - шартас септігі. (ғара, туындар, сайт, болымыз)

^{з.е}Болаша^{тз}т^{ш.с}жант → болашақ - түбір, а - тәуелдік таптауы (III), нан - шартас септігі. (ғара, негізгі, дерексіз, жайы)

^{ет}Түркі^елер → күт - түбір, тір - өзгешік етіс, ер - есімше.

Алғашқы. - сөн. е, саған. (ғара, негізгі, сабақта, болымыз)

^{ет.}Отар^еді → отар - түбір, у - түйлік етістік; ді → е - түбір, ді - жерден өткен мақ таптауы (күрделі, негізгі, сайт, болымыз)

Бдан → ол - түбір, дан - шартас септігі, (сөйлеу есімдігі)

Ойлантатын → ойла - түбір, м - өзгешік етіс, т - өзгешік етіс, атық - есімше. (ғара, негізгі, сабақта, етістік)

Челенж → челен - түбір, ін - қосымша. (етістік, дара негізгі, сабақта, бақылау.)

Протасыл → ірге - түбір, тас - түбір, ол - тәуелдік маи науа (III), н - табыс септігі.

"Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: тастар, жинал, руханиет"

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: тастар, жинал, руханиет. Менің ойымша, бұл сөздермен әрбір қазақ баласы келіседі. Тәуелсіздік үшін танып ұнатқан азамат пен азаматшалардың арқасында, біз еркіндіктің жеңісін көріп жатырмыз. Еркіндіктің жеңісі дегенім - Қазақстан Республикасының тәуелсіздік пен жеке дара шешімдер бағын қамптамасыз еткенін білдіретіндігі. Осыны ісіне жаңа тастар қауымы, өркендеп келе жатқан жиналмыз, қайта жаңғырысқа енген руханиетшіміз. Әрқайсысын жеке талқылап көрейік. Неге тастар Тәуелсіздіктің 30 жылдығының жеңісінде құрамына кіреді? Себебі, қазіргі тастар өз ата-бабаларын, тегін ұмытқан емес. Жерініші, алардың маңсабын күшімізге таңытудан шаршамайды. Тастардың бұл ісін біздің ұжымдеріміз айрықша мақтаным сезімімен қарайды деген сенімдемін. Және де біз, тастар біздің еркіндігімізбен қарымдымыздың қандай маңсап келгенін ұмытпаймыз, және бізден кейінгі ұрпаққа ол қатты дағы ұмытуға маң бермейміз деген нығызда беремін. Екіншісі, жинал. Қазіргі біздің жинал маңсап дағы жаңа бағындырылып жатқан бөлестер ел қатары деп те айтуға болады. Бұрын басқа елден алып келіп көрсетілетін жинал инновациясына қазір біз жаңамаймыз. Біз сол жинал инновациясынан алып түсетін дүниелерді маңсап шығаруға мақсаттанамыз, және сол мақсаттарға жете аламыз. Бұл да бір ұжым мақтаным сезімін ақтады. Үшіншісі, руханиет.

Руханиет - жоларыда айтылып кеткен жастар мен ғылымы. Руханиет - жастардың патриотизмі. Руханиет - жастардың өз елін зерттеуіне дейін жеткізуге ынтасы. Руханиет - бағашаққа сенімділікпен жарайтын адамдар. Міне, осы үшін Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғылым, руханиет.

2-тапсырма

Ғаыптасқаннан - ғаыптасқан - түбір, нан - жұрнақша, етістік - қаып-
тасқан

Бағашанынан - бағашаң - түбір, ынан - жұрнақша, зат есім - бағашаң

Күрттірей - күрт - түбір, тірей - қосымша, етістік - күрт.

Бергізетін - бер - түбір, ізетін - қосымша, етістік - бер.

Алғашың - алғаш - түбір, ың - жұрнақша, сын есім - алғаш

Одан - ол - түбір.

Ойлантатын - ойлан - түбір, татын - қосымша, етістік - ойлан

Иеленіп - ие - түбір, еніп - қосымша, зат есім - ие

Іргетасын - іргетас - түбір, ын - жұрнақша, зат есім - іргетас

Тәуелсіздіктің 30 жылдағы: жастар,
заман, руханият

Тәуелсіздігімізге 30 жылда талап қалыпты. Бұл 30 жылдақ әр қазақ үшін елеулі және маңызды баппен санамада. Себебі тәуелсіздік үшін өз жанын берген ата-бабаларымыздан өсиеті 1991 жылда 16 желтоқсанда орындалған бапатын. Сол өсиетті тәуелсіздіктен кейін қалай орындап жатыр ма? Осы сауалға өз (өз) көзқарасымызды білдірейік.

Менің ойымша, біріншіден, қазіргі таурда тәуелсіздік ұрпақтары - жас қауымның іс әрекеттері өте маңызды. Себебі елімізде жарқын бапашаға жетелеуші, атауы (т) пен дауышында шығарушылар олар - жастар. Мысалы, осы 30 жылда атағымызда шығарып, қазақстанды (б) елеулі ел еткен жастарымыз көп. Олардың қатарына: Димаш Құдайбергенов, Денис Мән, Дания Түлембаева жатқызуға бапата. Осы азаматтар мен азаматшайларға жаран ұрпақ өсіп жатыр. Олар еліміздегі өнер жанын дамытып, абағайымызда асқақтатып жүр кеме (с) се жүрген. Сондықтан, (с) сонда отыз жылдықта ел дамуында жастардың қосқан үлесі зор екенін көріп, сонда дәлелдей аламыз.

Мен екіншіден, (ж) шығып санауларымыз дамып, ел бі-

лім ашуды мақұлдамастан тұрғанда! Себебі күннен-күнге елімізде оқуған адамдар саны өсуде. Мысалы, көп адамдар шетелге оқуға түсіп, өз білімдерін мақұлдап, түрлі шараларға қатысауда. Бір отандастарымаз (мет ел) өз ойларындарын тауар, елімізді жақсы тұрғыдан сыйлап дамытуда. "Ғылыми таппай мақтанба" деп Абай атамыз бекер айтпаған. Сондықтан, ғылым мен біліміміз сондай отыз жылдақта даму үстінде болса, баалақта еліміз баспен де тағынама балада деген ұлттеміні.

Ишіден, руханиятымызда соңғы жылдары браз өзгеріске ұшырада деп айтамын. Себебі елімізде жаңадану жүріп, кей адамдар өздерін жауаптықта жатта. Тарихымыз, сәт-дәстүрімізді ұмытып, елге теуілім пайда балада десекте артық емес. Мысалы, көп жас қауым еліміздің тарихын білмей, көптеген жаңылар желісінде артық сөз айтуда. Батырларымыздың ерлігін аяққа таппауда жоқ емес. Бірақта, көпке таппау машпау дұрыс деген айдамын. Соған қарашатан, көптеген адамдар қазіргі таңдағы "рухани жаңғыру" жоспарын қалдап, еліміздің тұрғындарына жақса іс-әрекеттерді дәріптеуде. Сондықтан, баалақта руханиятымызда

дәріптеуіне әр өзгешілік жасында деген ұғым-
төлік.

Қорытындылай келе, ата-ана жағдайында ең-
лізде көптеген жақсы да, жаман да жағ-
дайлар бар. Соған қарамастан, еліміз
қарқынды дамуда. Ата-ана үшін жастар-
мызда сабақтауға үлес қосып, рухани дамуы-
мен білімімізде біртіндеп дамуға, қолымыз-
мен бір сабақта тұрып үшін жастарға жақ-
сы білім мен тәрбие беріп, мүмкіндіктер жа-
сап, өз жағдайымызда беру керек деген кеңес
беріле аламыз.

2-тапсырма.

Қалыптасқаннан - бағдарлаушы (етістік) Түбір - қал-
ғаннан

Баулағаннан - бастаушы. Түбір - баулау.

Күттірер - бағдарлаушы (етістік) Түбір - күт.

Бергізетін - бағдарлаушы (етістік) Түбір - бер

Айыптаманы - бағдарлаушы (етістік) Түбір - ай

Аңғартуға - аңғартушы. Түбір - аңғарту

Іретасан - бастаушы. Түбір - іре

Отырғанды еді - бағдарлаушы (етістік). Түбір - отыр

Келетін - бағдарлаушы (етістік). Түбір - кел

Оған - бастаушы. Түбір - оған.

ӘССЕ. 1 тапсырма.

«Тәуелсіздіктің 30 жылдығы, тәлім, ғылым, руханиат»

Қазақстан Ұлттық комиссиясының, ағартушылық кеңесінің бастаған кешірін көшіріп енді міне осындағы тәуелсіз өмірде тұратын тәуелсіздікшілдерге 30 жыл. біздің осындағы еркін өмір сүріп тәуелсіздікшілдерге ең алдымен ата-бабаларымыздың қолданған үлесін ершіміз.

Алар бізге өлтіретін бақылы, мұрамыз қолданған.

Сол кешіміздің арқасында біз қазіргі кезде өлтіретін бақылымын елестіміз. Мәніміз айтымын біз сол

ата-баба арқасында, ұшанат қолданған үлесін

өлтіретін, бақылымымыз біздің қазіргі таптардың

қолында. Қазіргі біз өзіміздің тәлім, ғылым, руханиат тапшылық арқасын тәуелсіздікті қолданған отырымыз.

Мәніміздің бүкіл кеңесі қазіргі заманда солардың қолында кешіміз. Сөбі бүкілдер біз біреу бақылымын бақылы,

қазіргі ершіміздіміз. Осындағы біз мәніміз тәуелсіздікке қол жеткізуге алдымын отырып қолданған қолымыз, ең алдымен,

сондай-ақ біздің қазіргі замандағымыз, мәнімізге мәнімізде саяси, рухани тапшылықтардың үлесін-үлесіміз.

Там бір тапшылық біз Қазақстан көп ұлтты қолданған.

Сол көп ұлтты бақылы тұра, өз діні мен тілдерімізді қолданған үлесіміз. біздің қазіргі өміріміз, мәніміздіміз тапшылық қолында.

Мәніміздің тапшылық мәнімізге мәнімізге арқасын қолданған көп елдерге мәнімізге саяси

өмір. Олардың ~~тапшылық~~ мәнімізге мәнімізге саяси мәніміздіміз біздің бақылымын өз еліміз,

атай тейін ұялтпау уәмет. Ғазаубағара да түрпін
 асар ары ғарай оғат, оғдерін маң-мағтот дағайта
 ағарот. Арман ұбын шет елге кетпешсе, оғ асінде
 терізде түрпін бір мағдәк кесін. Ғуғара ~~бү~~ мәсе-
 лерді бірі деген ғарайтқуғалық уәмет. Мәсің ағам-
 ма бұл мәселенің шешімі тастарымызға ай-
 тарымызға мағдай таласақ. Ғарайтқуғалық кәле
 біз оғ тұтастық тәғемізгімізге, сағайт қолуғалық
 ұмыты ары ғарай күресе біліп, оғмізге мәсікеге
 дағайта қолымыз ғайар рухани талашыға да
 ұялттауғалық керек. (Оғ мәсікеге сағ біз бірік тағар-
 мыз керек.) 30 тәң ғарай тәғемізгімізге оғ уәссә
 ұстап келдік шә әрі ғарайға ердем етіп тәғеміз
 ділі сағ ұялтта дағайта білу.

2 тастарымыз.

1) Ғалым тастарымыз	6) Отырғушы еді
2) Бала шағайтамыз	7) Оғай.
3) Ғүттер	8) Ойлағайтамыз
4) Берісетін	9) Ғалым.
5) Ғалым	10) Ғалым.

1. «Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғылым, руханилық»
 Тәуелсіздік - мемлекеттің бостандығы, еркін. Үшөө аспан аясында бейбітшілік пен еркіндікте өмір сүруі. Мемлекеттің тәуелсіз ел Тәуелсіз елдігі белгілері: энцраф, елтауба, ту, ел ауына, заудар, Бүкөө декларациясы және т.б.

Тәуелсіздік деген белгіі бір мемлекеттің бостандығы, ашық аспан аясында бейбітшілік пен еркіндікте өмір сүруі. Тәуелді Тәуелсіз елдігі өз екеге рашіздегі, энцраф, ту, заудар, Бүкөө декларациясы және т.б белгілері балады. Тәуелсіздік елдігі баламаның дауына, өмір сүру қандайына тікелі әсер етеді.

1-тезис: "Тәуелсіздік, ел үшін, үкелі мүшкіндіктері бірі.

(Тәуелсіз елдігі жатарында).

Тәуелсіз елдердігі жатарында, қазак баламаның әкесі қараустан да бар. 1991 жылдоу 16 желтоқсаннан бастап, әліміз ел бір мемлекетке басан іші, өз қаласын келе жатар. (Біздігі еке рашізде) Еркіндік аман қараустан бір орында турмай, жан қалта даман келуде. 2017 жылн әліміздігі бас қаласында АҚШО көрмесі әліміні 50 даман елдігі өткізіліп, әліміні даман 50 елдігі жатарына еудік. Бұл жерде елбасымыздуу еубей де жатар. Тәуелсіз мемлекет баламаның, салқалық арасындағы спортшылар, әніші, білім саласындағы мүшкерер және т.б әлімінік рашіміні сайыстарға жатарына жәрдемі қараустан аман жатар. Аман кетсе: Р. Қудайберген, Андир, және т.б

(2-тезис: "Тәуелсіздік - ел тұрғына", делік

Қарауда айтып келгенді, қараустан даман 50 елдігі жатарына еудік, алдағы уақытта 30 елдігі жатарына келуде бар. Әбетте бұл оуай іс ел. Әл үшін ел ішінде мүшкерер аман жатарына керек.)

2 тезис: Тәуелсіз елді тұлғаның биік.

Қазіргі таңда әлемдегі ең дамыған елдердің бірі ретінде бізді атап өтуге болады. Бірақ бұл біздің еліміз үшін тек бір нәрсені білдірмейді, бірақ біздің еліміздің дамуына қажетті барлық шарттарды қамтамасыз етеді. Бірақ біздің еліміздің дамуына қажетті барлық шарттарды қамтамасыз етеді. Бірақ біздің еліміздің дамуына қажетті барлық шарттарды қамтамасыз етеді.

3 тезис: 1) тәуелсіздік бәсеке. Бұл тек мемлекет үшін емес, әлемдегі барлық елдер үшін де өз үлесін береді.

2 тезис: Тәуелсіз Қазақстан / Қазақстан - еркін мемлекет.

Қазақстанда тәуелсіздік алғашқы 30 жылдан астам уақыт өтті. Бұл аралықта елімізде көптеген жетістіктер болды. Бірақ біздің еліміздің дамуына қажетті барлық шарттарды қамтамасыз етеді. Бірақ біздің еліміздің дамуына қажетті барлық шарттарды қамтамасыз етеді. Бірақ біздің еліміздің дамуына қажетті барлық шарттарды қамтамасыз етеді.

Қорытындылай келе, "Тәуелсіз елді тұлға үнемі де жоғары үреді", дегеніміз.

3 Тәуелсіз елден басқа артық нәрсе бар ма. Сол үшін Қазақстанда тәуелсіздік үшін мақсатымыз, нәтижесі. Ол елімізден тәуелсіздік, оны қорғау үшін бәсеке берілік ұжым!

2 Тәуелсіздік үнемі жетіледі.

2.

жазып тас далам , баламалықпен , күттірей , берізетін , айышықот ,
отырушы еді , оған , білақтатом , сешіп , іретасом

Эссе

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғылым, руханиет
 Қазақстан - ең нас міндеттердің бірі. Осынау тәуелсіздік
 туына қолжеткізуімізге міне 30 жылдай уақыт болды. Ата-ба-
 бауларымыз асыға күткен тәуелсіздік, сол құрбан жандардың
 қан мен терімен келді. Еркіндікке қолжеткізген еліміздің абыройы
 біршама артты. Қалаймыз ақсаған мерейі күнге жете
 аламыз. Бірақ осы 30 жыл ішінде қандай жетістікке
 жете алдық? Ел іші түлендей, қай үстіне бозторғай
 жұмыртқалаған заман бадыма? Аяқ тіліміз өз қадірін
 қайтара алдымыз? Рухани ғылыми түрде қандай алдықпа?

Біріншіден, ғылым саласы жақсы даму үстінде. Әртүрлі
 жобалармен жастарымыз ел таңғандықтанда. Инфрақұрылым
 енді даму үстінде десек, артық айтпаймыз. Әр салада
 еліміз қанданып келеді. Міне қазіргі таңда ғылым
 осы ғылым робототехника салаларына жас бұныға тегін
 оқу үстінде. Күннен күнге ғылым білім саласы дамып,
 басқа елдермен қатарласуға тырысуда. Осы тұста аяқ
 тілімізде қаріменді. Басқа ұлт өкілдерінде қандай тіліміне
 қолданушыларын білдіреді. Мысал ретінде Ресей елінде қандай
 мектебінің ашылып айттып кетуде болады.

Екіншіден жастарымызға үлкен сенім артудамыз. Әртүрлі
 жағдайларда білетінміздей, еліміздің жастары болашағымыз-
 дың тірегі. Жастар келешектің келісі. Әр жас бұрын
 елге өз маңсағымызды тигізе алады. Олар білім
 ғылымға пайда әкеліп, жаңадандырып жаңартатын
 мына біздеріміз. Қазіргі таңда талантты әрі білімді жастарымыз

Катысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника

Әте көп. Әнерде Даниш Әуешова, Динаш Жұдайберген, Аманбек сынды елте елде бақсыбайтын мақтанаштарымыз жетерлік. Осындай талаптардың арқасында, әре елге атынмыз шығып, мерейіміз үстем болуда. Білімде бізде үлкен жаңашықтар бар. Ризика әлеше пәндерінен елте елге шығып, жүргені орын алатын жетерлік қанешімі? Мысал ретінде NASA әре кешікіне барған, сынай тапсырған ел адамдарымыз. Кейбірі мектеп оқушылары болы тұрсада, осындай бейістерді бағындырды.

Үшіншіден рухани жаңғыру біздені үлкен мақсат. Н. Н. Әбішев айтқандай рухани жаңғыру ол біздені тарихымыздан бастау алады. Өз мәдениетімізді сақтау-дастүрімізді, тілімізді, дінімізді, тарихымызды білу де рухани жаңғыру. Соңау ЖСРО заманында еліміз дінін тіліні тарихымыздың мау ауданыда тұрған болатын. Кейбір қандастарымыз мәңбірі түрде өз тұзан жерін тастап, бас сауғалап кеткен болатын. Әрқилісіздігіміздің арқасында көп жерістеріміз елімен қуышты. Осы жоба рухани жаңғырудың әсерінен қамқанымыз рухани қуат алады. Әрқилісіз өткен 30 жыл қазаққа бақыт жеңді. Рухани байлығытарымыз сақталып, қазақтың мерейі көтерілді. Сөзінде қорытындыласам, еркіндікпен өткен бұл жолдар еліміз үшін қой үстінде бозторғай жұмыртқалаған, төңкеріс әрі құранның жеңетін, бақытты жолдар болды. Мәне еліміздің әлі де көрнеіп дамитынынмен (сенімдімін) сеніммен айта аламын.

Парақтың артқы жағын толтырмаңыз / Обратную сторону листа не заполнять

2-тапсырма

Қашықтасқаннан, айғанқы, отырушы еді, одан,
 Болдырмадан, Ойланатын, иеленіп, үретасын,
 (Қуттірер) Қуттірер

"Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғалам, гуманизм"

Тәуелсіздік-аі біздің ата-бабаларымыз аспан арманы. Осы бір әңгезе арманға қол жеткізу үшін, сан ұлы ұлындығын бастан келіреді. Таламға ұрпақты, яғни, біздің күрміміз бейбіт, аспаншық ашық болу үшін жандарын ұяған. Соның арасында біз өзмізді бір ашық аспан астында отырымыз.

Мен біздің тәуелсіздік алып, бейбіт өмір келіп жүргенімізге 30 жыл толып отыр. Ая, осы 30 жылдың ішінде Қазақстан қандай жетістіктерге жетті? Осы уақытта дүіін талдай спорт ашықтасарынан айтты, күміс, ұла иелері атанды. Жастары оқу орндары мен мектептер көптеп салында, Аспанмен таласқан бік-бік шыршақтар күннен-күнге артып келеді. Тәуелсіздік аспан еттен бастап, әртүрлі ұлыларға күміс бағды. Мен сайын иетеле оқуға сан жылдан студенттер келеді. Дем саяхатта Қазақстанда талы бір шыршақтан ЕХЭО-2017 көрмесін өткіздік. Осының барынан іске асқан бейбашық Н.Д. Жаңарбаев бізге 30 жылдың ішінде бүкілжағына талыты айта.

Тәуелсіздіктің тұрағын аспанға біктемел жастар бар. Ая біз- Қазақстанға башымызды біздің ұлымызда. Біркі Қазақстан бізге ұлы ұлы артып отыр. Сондықтан, біз өз елімізді, ата-бабаларымыздың ұлыты ақтау керектіз. Көзің, талы ақыл, талышылар, жалаң жалашылар, дарапайы жалаң тәуелсіздік жалаңда дүрбел болып. Көптеген ақыл-талашылар елімі жағасына келіп, "ұлтшыл" деген айып талытып, құрған-сүркіне құморталы. Таламның дарапайылықтан көздерін ашу үшін, әр түрлі өңдер шыршақтан. Алайда, бұған бік дарап болып, барымыз ақыл-талашыларға қалып жалаң жалаң. Қазақ елі түбелейі жалаң жалаң болды. Ұлы арасында тәуелсіздік болды. Бірақ, бұл ұлымыздың бәріне қарапастан, қазақ ұлтшыл рұса бік болды. Алар берішеді, жалаң ұлыға да, ұлыға ұрқотса да, өз еліне сатпады. Таламның жастардың өз тарихын ұлытандықпен қаламса, өз еліне бұзғын қаламса. Сондықтан, бәріне қарапастан басталып істерін ақталыды. Дарапайыға талды. Мәтін Мұхамбетовтың "Мен жастарға сенемін" - деп, айтқан сөзін ескеріуге башымыз. Алардың барымыз бізге ұлы ұлы артып отыр. Сондықтан башымыздың башымыз - жастар.

Парақтың артқы жағын толтырмаңыз / Обратную сторону листа не заполнять

2-тапсырма

Қауыптанушы - етістік

Қауыптанушы - зат есім

Қуыршақ - етістік

Қуыршақ - етістік

Қуыршақ - зат есім

Қуыршақ егі - етістік

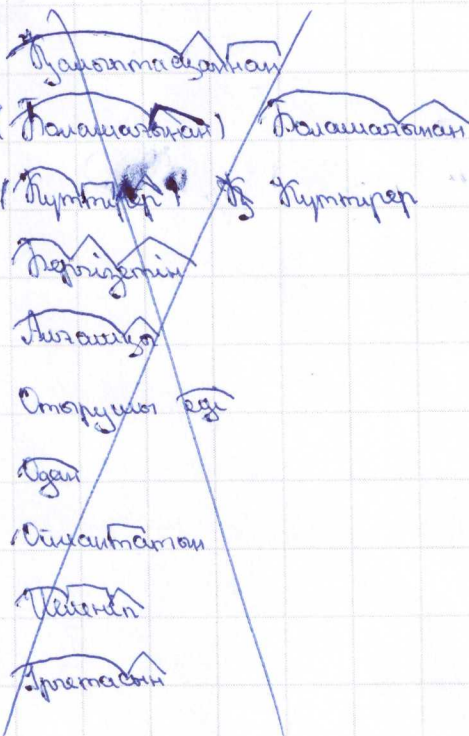
Қуыршақ - оқушы

Қуыршақтанушы - етістік

Қуыршақ - етістік

Қуыршақтанушы - зат есім

2-тапсырма

Әсе.

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ғылым, руханият.

Тәуелсіздік - ашын тер мен төгілген қанның арқасында келген тәтті жеңіс. Тәуелсіздік - ата-бабаларымыздың бүгінгі біздер, жастарға қалдырған үлкен мұрас. Осы жылы біздің тәуелсіздік бесі²⁸нде тербеліп, бейбіт өмір сүріп жатқанымызға 30 жыл толып отыр. Сонда Қазақстан тәуелсіз жылдардың ішінде қандай жетістіктерге жете алды?

Ең алдымен, Мәліматтан Ақтөбеге дейінгі көз көсімен, байтақ жеріміздің шекарасы нақты бекітілді. Ұлттық тіл, Ата Заң, мемлекеттік рәміздер енгізіліп, дербес мемлекеттілігімізді дүмелдей түрті. Тәуелсіздік алған жылдардан бастап, мемлекет басшысы алма айдың мақсаттар қоя біліп, Қазақстанды (дамыған) елдердің қатарына қосуға бар күшін салды. Өзіміз білетін, ғылым саласында талай септігін тиізе де, қазақ жеріне, еліне ұлытылмасадай заман тиізік Селей президенті 1991 жылы Қазақстанның тұңғыш президенті Н.Ә. Назарбаев жарлығымен жабылды. Ғылым саласы демеуші, Қазақстан жерін (ж) зерттеген ғалымдардың қайындауы бойынша, біздің жерімізде Менделеев ашқан кесте деі химиялық элементтердің барлығы дерлік табылды. Оның ішінде ұран өндіруден Қазақстан элиндік сақнада бірінші орында тұр. Сонымен қатар, 2017 жылы өткен ^{бұқпіншедік} ЭҚСҚТД комиссияде бағалалас энергияның қолдануының үздік жолдары Қазақстан жерінде, бас-қала - Астанада табылды. Еліміздің түстір-түстірінен халықтар Астанаға келіп, тек білім саласында ^{және жаса} мықта

ғана емес, Қазақ елінің ұлттық салт-дәстүрін, Әдет-ғұрпын көріп, біздің қоғам жапсарлығымызға тәнті болып қайтты. Бұл да бір үлкен жетістік. 2011 жылы 30 қаңтар мен 7 ақпан арасында, Алматы мен Астана қалаларында ^{дарын} өткен Қазақ Азияда ойындарында Қазақ халқының жер шарында танымал үлкен сертігін тигізді және бұл ойындардан Қазақстан спортшылары 50-ден астам медаль иеленді. Айма берсе, өте көп. Байқоңыр арнайылайтын да Қазақстан елінің үлкен жетістігі.

Ендігі кезекте еліміздің болашағының кепілі - жастарға тоқталып өтсек. Қазақ жастары - еліміз халықтарының арасындағы ең талапты, білімді, зерек жастардың бірі. Оған дәлел Әлиаш Құдайберкев, Данаия Тігуменова сынды маңтанаштарымыз. Қаншама білімді жастарымыз басқа елде оқып, сол жақта дамып жатыр. Иетіңіз дамуына үлес қосып, жұмыс істеп, Қазақстанға оралмайтын жастар өте көп. Мынасында, біздің елде жастарға жеткілікті қалдау көрсетілмейді. Жұмыс перспективаларымыз аздығы, білім сапасының төмендігі, адал еңбектің бағаланбауы көздеріңде оты бар жастарды басқа елге (көбінесе) итермелейді. Сондықтан, меніңше, Қазақстанның қорығында дамып, жоғарыда айтқан жетістіктердің одан да бетер шыңына жету үшін, ең алдымен, жастарға жақын жағдай жасау керек. Бесікте жатқан ерби кезінен бастап өз жерін, елін біліп, жүрегінде патриоттық сезімі ұялаған жастар көбейсе, біздің еліміздің алар асулары көп. Осы кезде ең бірінші сақалымызға келетін нәрсе, әбетте, рухани білім. Қазіргі таңда осыған байланысты ^{жастарға} ~~жастарға~~ ^{жастарға} ~~жастарға~~

асуда. Әрбір азаматтың санасына ұлт туралы рухани тереңдікті қондыру басты мақсаттардың бірі ретінде қойылуы тиіс. Бүгінгі жастар өз тілін, ұлттық ұлтпен ұлттың жағдайға жетті. Басқа елге қызғанып, соған еліктейтін (жаст) азаматтар аз емес. Бұлай жалғаса берсе, мемлекеттің тұрақтылығының жойылуына (жер) әкеліп соқтырады. Жастардың басқа елге кетіп, тәуелсізді ұстауда залалын тигізе алады.

Қорытындылай келсем, Қазақстан - 30 жасында талай жетістікке жете бімен мемлекет. Бұзылудақ пен ашпаның отаны - Қазақстан болашағы - тек жастардың қамында (Әрбір азаматтың Қазақстанға тиізінен) Егер әрбіріміз Қазақ елінің (2-) дамуына үлес қоссақ, еліміздің мүддесінен елдердің сәттарына қосыла алатынына сенемін!

2- тапсырма

Есімдік

Қашықтан, қашықтан, қашықтан, алғашқы, алғашқы, алғашқы

Есімдік

Отырар, отырар, отырар, отырар, отырар

Зат есім

Болашақтан, болашақтан, болашақтан, болашақтан, болашақтан

Есімдік

Күттің, күттің, күттің, күттің, күттің

Есімдік

Есімің, есімің, есімің, есімің, есімің

Есімдік

Отырар, отырар, отырар, отырар, отырар

Зат есім

Отырар, отырар, отырар, отырар, отырар

4- тапсырма

3) Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар,
ғылым, руханият

Біздің Қазақстанның тәуелсіздігімізге қол жеткізгеніне 30 жыл тоғды. 2021 жылы 16 желтоқсанда тәуелсіздігімізге мерейлі сам толса енді алда жолдамымызға ұласқан мерей тойларымызды халық бірлесімінде өткізетінімізге ел құжымы жет.

Сондан 30 жыл бұрын халық қауырмандары ел үшін жер үшін күрескесе бәлкім баяғы бір Ресей атырында ел күнге дейін қалар ма едік? Кім біледі? Егер де сол жолдары көтеріліс болмаса, халықтар өзіне тиесілі заттарды, міндеттерді талап етпесе, өз құқығын қорғамаса қазіргі тәуелсіз Қазақстан дейтін атаудың тұы да, күк пармасы да болмауы еді. Қазақ халқы қаша қорық көріп, бар жолы өзінің қара халық үшін күрескені үшін мұға қонымыз, жауыздың ақара шарапарын қалданған болатын. Сонда сол жастардың бар күнесі халықтың болмағын айлағаны болма мабынды ма?

Желтоқсан көтерілісі елімізге алып келген бейбітшілік пен шатық па, әнде, қайғы мен жоқтау ма? Бұнай қарап тұрсаң 16 желтоқсан қазақ елінің жастарының жазығын қырылуы деп айтуымызға болады, бірақ сол көтеріліс болмаған жағдайда біз өзіміздің тәуелсіздігімізге қол жеткізе алуымыз ма едік? Сол көтеріліс шығам жастарға моральды, физикалық түрде зақым келтірген болатын. Оған үлкен бір мұсаң

ретінде Сәбира Мұхамметжанқызы, Жайрат Рысқұлбековті алуға балады. Осы көз көрандарға үлкен айыр тазынам бөлетін, психикалық түрде ғылыми көрсетіп, жама жауып, түрлі әдіспен қорытқам деседі. Сәбира Мұхамметжанқызы осы Марбаламатта дүниеге келген. Көтерілістің құрбандарының бірі осы әйелтей Сәбира еді. Осы үлкен көтеріліске бұрынғы, мәтінжесінде жама жауып "үй ішіндегілерді өлтіретін", "сені оқудан шығарып, күн көрсетпейміз", "адам қатарына жатпайтын беласың" деген сөзді қорытқамдарға жама жауып жеке басымға түйген деседі. 18 жасар Сәбира осының бәрін көтере ашып өзіне қол жұмсаған. Ал Жайрат Рысқұлбековқа тағыман жазамаушарасы (түр) 20 жас абартыға қалмаған. Осы да жама жауып алуға, сол Жайратпен түрған балаларға қорытқам, Жайратқа жама жауыпқан. Содан жама студент Жайрат Рысқұлбеков 20 жас абартыға қалмаған, үн-түсіз жөв болып қалған.

Осының бәрине тағыман кеше еліміздің сол қанды кезеңдерде осы отырған біз үшін, біздің көзі ашып, білімді, самамы ел болып қалыптасуымыз үшін төккен қандарыңа қатқам ме? Әрине жөв. Біз тағыман білімімізге қол жеткіздік, еліміз күннен күнге дамып, көркейіп кеше жатыр, бірақ, тек білім үстіндегілер ғана емес әр түрлі өзінше (түр) алуға қойған мақсатымыз жете білу керек, өз кеше жатырған ақ жама жауып тағыман біздің Қазақстаннымыздың жаңдалдыруға бір қадар алуға

Басады.

Сонымен ~~ж~~ балағыз жемтөрсем өзгашыма кейін төртансақ ол не себептен тунндағи? ЖСРО не үшін ыдырады? Жемтөрсем өзгашымын тунндағи себебі Жамаевты бірінші жатимы лауазимынан алып тастап, (ж) қазақ жеримен мурде тамыс емес, өдет-ғурпы, салт-дәстүрін білмейтін Жамбылди сайлаган. Тек бұл заман емес адамдардың маразымын, Жазауытам тусейдей отар ем болып бара жатқаны, дукендерде ауыр-түмліктің танышымын, жұмыскерлерге жамауының берілуі себептер болған. Ұарыт өте кеше бір сайлау өткізіледі, халық арасың сайлау ЖСРО сартап қалу жөнінде. 10 жемтөрсем сайлау өтп, мәтисжесінде барымын жамауымыстан ЖСРО сартап қалуына дауыс бергем болатын, бәкім, өкілімке орай болар сайлаудан 4 күн өте кеше 20 жемтөрсем ЖСРО ыдырайды, сонымен қатар әр елдің тәуелсіздігі жарияламады, Жазауытамдан оған дегенде ең соңғы болып жариялаған ЖСРО-ның ыдырауынан кейін Алматы қаласында халықтар бірлестігі туралы құжатқа қол қойыпқан болатын, дегенменде ол іс жүзінде емес, тек қазақ жүзінде болып қанды.

Осы өзгашымын бірінші бүгдің емілізге әкелген пайдалы қандай болмақ? Мемің ойынша осы тәуелсіздігіміз бізге зор үлесін қосты. Жәбіміз байқап жататындай ЖСРО кезінде өмір сүрген ата-ана, ана-атамырмыз осы бір кездерді сағынады, бірақ өз

(өй) ойыма егер де біз сол КСРО құрамында болсақ еліміз дамимай, сол бағын қазақтардың көбі ауыл-ауылдарында отыр халық болып дамуын едік. Жарихи апаратымдарға жүріне отырып мен өзіміздің осы туршыне, жағдайымыз (өй) жиде қайда жарын дей аламын.

Бүгінгі күні бізде ой еркіндігі, тегін білім, әрі қарай дамуға деген мүмкіндіктер өте көп. Сонымен, өміріміз жастарымыз көбінде және де асып жетілуде. Осы тәуелсіздік алғаннан кейін қазақ жерінде қазақ салы көбейіп, отыршындарымыз аршып келудеміз. Механика өркендеп келеді, бірақ, әрине басқа ырыман тамында, адам сенсіз дамулардың қозайымы болды деуге кемерсіз, сонда да елімізде өзгерістер мен дамулар өте көп.

Осы күні (өй) келгенде бір жарын жартарға өзгеріп жетсе та (өй) халық арасында керек, жампаулар асып табыларн еозсіз. Сондықтан елімізді қазіргі жағдайын дұрыс бағытта бүрғын келсе өркішан өзімізмен баста. Селің болашағы, Қазақстан болашағы!

2- тапсырма

Жайытасқан - тамызтауын / баяндауыштан шығарым.

Баламашымак - тамызтауын / бастауыштан

Куттірер - пысықтауын / баяндауыштан.

Бергізетін - тамызтауын.

Айтайды - анықтауын

Отырдығы еді - пысықтауын

Одан - тамызтауын / неден?

Сыйландым - тамызтауын

Айнемік - пысықтауын

Іргетасын - екі түбірі бар / 2 бастауын / анықтауын.

"Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ықымет, руханиет" ойындарына
нақты дәлелдермен талдап жазыңыз.

Тесе.

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы: жастар, ықымет, руханиет.

Қазіргі таңда біздің еліміздің тәуелсіздік алып отырғанына
30 жыл толып отыр. Ата-бабаларымыз осы тәуелсіздікті алу
үшін, біздің елімізге тәуелді бақылаушылар үшін күрескен
болатын. Қазірде бабаларымыздың арқасында тәуелсіз, бейбіт ел-
де өмір сүріп жатырмыз.

Қазақстан жас мемлекет болғандықтан біз дамып, көркейіп,
көптеген жетістіктерге жетіп жатырмыз. Қазіргі таңда жастар
көптеген нәрселерді ойлап тауып жатыр. Ағым, бұл біздің ықымет,
біліміміздің жоғарылап және де жоғары деңгейде екенін көрсетеді.
Қазірде "Рухани Маңғыру" "Қазақстан 2050" деген салмақтарды
жоспарлап, іске асыруға көшіп жатыр. Сонымен қатар барлық
сауатты әрі Қазақстанның дамуына үлес қосып жатыр. Рухани
жатықан қарайтын болсақ, біз ата-бабаларымыздан бізге қалдырған
дәстүрлі салт-дәстүрлерді ұмытпау ешкіз. "Рухани
Маңғыру" салмақты да өзіміздің руханиымызды ұмытпау үшін,
естен шығармау үшін құрылған деп ойлаймын. Жастар бізде сауат-
ты, ақылды, білімді болып өседі. Қазақстанда дамытатын осы
жастар болғандықтан, жастарға көп көңіл болып отыр. Жастар ^{біз}
білімдеріміздің арқасында көптеген нәрселерге жетіп ^{ол нәтижесінде} алды. Мәселен
болып мен техниканың дамуына, жергілікті дамуына
жалпы Қазақстанымызды дамытуға үлкен үлес қосарды. Қазірде
білімді жастардың арқасында көптеген нәрселер ашылады.

Елімізбен жерімізге келетін болса, ешкіміздің бас қаласы
 Мұр - Цетан. Қазақстандағы қалалардың барлығы көрсетіп,
 әлемі болып жатыр. Барлығы жасалған. Құрылыс бойынша
 бізде әлемі үйлер, ымырааттар, театр(и) мен ойын-сауық
 және тағы басқалары салында. Қолбашыны немесе жас
 отбасыларға, аз қамтылған отбасыларға, қарттар үйі мен
 жетімдер үйіне де жоғары деңгейде көмек көрсетіліп отыр.

Қорытындылай келе мен Қазақстанның өте жақсы дамып
 келе жатқанын айта аламын. Тұжымсыздық алғаннан соң
 30 жыл бағандымен, көрсетіп, дамып жатырмыз. Президентті-
 міз Жақып-Жамарт Кемелұлы Тоқаев біздің (бейбітте, бірлікте)
 бейбітшілігімізді, бірлігімізді қорғап, сақтап отыр. Қазақстан-
 ны дамып, жайнай берсін димекмін.

2 тапсырма.

Қайып тасқанды, балашағанды, құртырар, берізетін, сыйайы
 отырғанды ері, айлантанды, иеленіп, іретасын, одан.

1-талсөзші

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы : жастар, ғалым, руханиат.
 Қазақстан Республикасы тәуелсіздікке оқай жеткен жоқ. Әмір сүріп жатқан елдегі бейбітшіліктің артында қандай оқиғалар, қиыншылықтар бағанын бірі білсе, бірі білсе бермейді. Осы орайда бұл тақырыпта таңдап көрейін.

Шыншынға тәуелсіздік бізге оқай жеткен келген жоқ. Қиыншылық жастардың қаны төгілді. Алайда бұның бәрі бекер башады. Қазіргі кезде еліміз таным екені бәрімізге бейбіт. Елімізде күннен күнге ғылым, техника дамып келеді. Осының барлығына тұңғыш президентіміз Мұрсұлтан Нұсұман Назарбаевтың көп еңбегі сіңуді деп мағты айта аламын. Айтпай кеткенімдей мемлекетіміз дамып, өсіп, өркендеп келе жатыр. Күн сайын биік-биік ғимараттар салынып жатыр. Осының бәрі мемлекетіміздің дамуына оқпай ете-тіні айдан анық. Тақырыпта айтқанымдай бұны тәуелсіздігімізге 30 жыл тамап отыр. Осындай аз уақыт ішінде мемлекетіміз көптеген биік шыңдарға жетті. Оның ішіндегі ең бастысы 2017 жылы Қазақстан Республикасының астана са - Мұр - Сұлтан қала -сында өткен ЭКСПО-2017 көрмесі. Бұндай мәртебеге екінің - бірі қал жеткізе алмайды. Көптеген мемлекеттер арасынан Қ.Р. таңдап алуы да біздің елдің мықты, мәжірибелі және де мемлекеттің талсөзшісі.

істі бұлтатпай орындайтымыз деген.

Әрбір мақсатымыз сураусыз қалмайтымыз белгілі. Осындай бейбіт өмірде сүріп жатырмыз деп тапшылықпен ешқашан да ұнатпауымыз қажет.

Ата-бабаларымыз бұл үшін яғни, басшылық ұрпақ үшін өз өмірлерін қиды. Сонымен қатар ақын-жазушылар да біздің тарихымыз бағып сақнады.

Иә, қазіргі кезде біз қажеттімізді. Жастарға барлық жағдай жасаған. Табиғи ресурстарымыз да, пайдалы қазбаларымыз да жетерлік. Демек қоса бізге сапасы да қарқынды түрде дамып келеді.

Осының барлығымен мәтінге шығаратын болсақ, қандымыз арман да қандай мақсатымызға жетіп жатырмыз. Ата-бабаларымыз айтқан кеткендей "Мен жастарға сенімді" деген сөз бізге рух береді.

Сөзімізді қорытындылай айтқанда келетіні еліміз тамаша, бейбіт болып тұрсын. Сонымен қатар дамуға да өз үлесімізді қоса берейік. "Еліміз тамаша, тұртымыз аман болсын" деген сөзбен өз ойымызды аяқтаймыз.

2-тапсырма

Қауып тасқандан, балашақтан, күттірер, бері зеткі, алғашқы,
отырушы еді, одан, ойлан татын, иеленіп, іретасын.

Тәуелсіздіктің 30 жылдан

жастар, ғылым, руханият.

Ж.С.

Қазақстан халқы 1991 жылы 16 желтоқсанда өз тәуелсіздігін алды. Осы тәуелсіздікті алу үшін көптеген адамдардың қандарын төгілді. Сол жылдары Қазақстан халқының президенті болып Н. Назарбаев сайланды. Ол өз елін әлемге танытқысы келді. Ол өзінің атазаны, рәміздерін, ұранын жазды, сол арқылы еліміздің көрнеушіне бір қодан мақалындағы Еліміздің атына ретінде (Астана қыламы атына болды) бір қыла атына болды. Еліміздің атына ретінде ол Орталық Қазақстандан таңдады. Орталық Қазақстан өте суық жер болған, сәлем сенбеді атына осы жерде орналады деп. Бірақ Н. Назарбаев сол жерге қыла салып атын Астана деп қойды. Ол дүниеліңде ең әдемі және қос бала ретінде әлемге таныды. Астана қаласын көрсетіп 2017 жылы ЕХТРО көрмесі өтті. ЕХТРО 2017 бүкіл әлем маманналарға келді, олар өте риза болып қайтты. Сүйсініп Қазақстан (өзінің) халқы өзінің 30 жылдық тәуелсіздігіне жетті дегенмен жылдан Балалар жылы ретінде есептеді немесе жастар жылы болды. Ол жылы көтеріліспен басталды. Көбінесе жастар алынды. Қазіргі кезде жастардың таза біліміне қарайды. Қазіргі кезде жастар өз біліміне және білімдеріне сенуі керек. Себебі біліміміз ұзаққа ұзаймаймыз. Жастар жаса Қазақстан елінің тірегі. Себебі әр бала немесе жасөспірім өзге еліне ұқсас ұлы дүниені керек. Әр бала рухани және білім мағыналы жетілу керек. (Рухани бала өз Отанын өз бала өз жеріне еліне сенсе және өзінің ата-бабасына сеніп өз елімен жастар қатынасы дүниелі ол өз елінің патриоты болады. Қазіргі кезде рухани жаңғыру программасы көп бала бастады. Әр бала өзінің тарихын, еліне, жеріне ^{дүниесі және} мақтанышы сезілімен айтқан керек. Сол кезде олар рухани жаңғырады. Қазақстан жетілі салады көптеген жетіліктерге жетті деп ойлаймын.

(Ғылыми салада Ұзақ уақыт салт) Менің ойымша көптеген елдің жетістіктері жетуді білім мен ғылымда деп ойлаймын. Ғылыми салада Ұзақ елі көтеріле берсе көптеген жетістіктерге жетеді деп ойлаймын. Жастар қазір көптеген мемлекеттік жарыстарға қатысып жатыр көптеген жетістіктерге жетті. Мысалы: сәтә спорт түрлерінен, білім негізінен көптеген орындар алып Ұзақ елдің атақын шығарған. Мысалы: ӘН саласында көптеген жетістіктерге жетті. Бүкіл әлемге өз атақтарын танытты. Қорғандықай келсек өзі 30 жылда көптеген жетістіктерге жетті және менің ойымша болашақ жастардың қолында деп ойлаймын.

2-маңырама

Целин

Ғылым саласы

Ғылым саласы

Болашақта

Ғылым саласы

Берілгені

Алғашқы

Отырған еді

Одан

Ойланатын

1-мақарыма.

Тәуелсіздіктің 30 жылдығына: жастар, ғылым, руханият.

Тәуелсіздік - қазақ халқымыздың ақсатын арыстаны. Бас көрнегі жастарымыздың арасында Тәуелсіздігімізге 30 жыл тапты отыр. Қарапайым тілмен айтқанда Назарбаевтің жасында, арыстан - мақсаттарымыз бағында тұрмыз.

Тәуелсіздік алу үшін қаншама жастарымыз қиналды, Мейтөзсан көтерілісі ағаларымыз қолында. Талай жолымыз азыптан құтылып, мінкей, бағымды да, бірлікте өмір сүреміз. Ендігі осы Қазақстанда кім дамытады? Әрине, біз. Жек туымызда жеміріміз, Қазақстанның дамуына үлес қосымыз қажет. Еліміздің болашағы - біздің жала! Нұрсұлтан Әбішқы Назарбаев айтпақшы, «ер тәуелсіздік тұсында елді бекем ұстасақ, бұл біздің қосқан үлесіміз».

Қазақстанда даму үшін, алдымен жемірімізді қолға қажет. Елімізде жемірімізді үлкен мәселелер алып келеді. Одан кейін ғылым дамып, дарынды жастар жұмысымыз айна қарай тартады.

Нұрсұлтан Назарбаев: «біз елкіміне ұсамайтын, өз тіліміз бен салт-дәстүрімізді дамыту қажет» - дейді. Қазіргі таңда жастардың батыста еліктеуі арасында мәселе болып отыр. Біреуе еліктеу - өздігі жойылуымен тең. Сол себептен, қазірден батыс жастарды «жанкештілік» ұғымына

тәрбиелеу қажет! Қазақстан десе - отқа да, ұста да
 түрпе дайын бағатом жоқтар ана, бұл тәуеліз-
 дікті сақтап қалың. Махамбеттің өзі: „Байдан
 пайдалыз бала тұрама, кедіден елді айлайтын
 бір бала тұрайы”, дейді. Әнн, тұтан жерін
 сатпайтын бала - еліміздің қатыз бағары.

Менің ойыма, рұсани тұрғандан дамығанды,
 өсіп - өркендеу жасаруы қолында. Ұранымыз, көк
 тұрмыз, Елтаңбамыз әрқашан сақтау қажет!

Қоратындамай келе, мана өлеуді айтып
 келеді: Тәуеліз ел, тұрмыз ел Қазақстан,
 Құтқанды - ау, талай жолы азаман.
 Көк тұрмызды жеміріпін қойып
 Елемеді еліміз мен мастанан!

Тәуеліздік алу үшін жиналды,
 Қазақстаның бар жастары жиналды.
 Он алтыншы жемірісанда саят он
 Алматомың ақ бары қанта бады.

Талай жастар қоршынан жиналды,
 Жара халық қоршау үшін жиналды.
 Қайрат, Ыззат, Сәбира атты жастары
 Отан үшін құрбан етті жандары!

Отан үшін отқа тұрау күтпейсің,

Өзі өлсе де, аты өшпейді білмейсің.
 Ғазаташқа тәуелсіздік сыйлаған
 Мәстараңда есте сақтап тұрмейсің.

Еңсенді бір мемлекет атанды,
 Атшарың ақ жап тілеп, беріп еді бауыңды
 Содан бері айтуға күн Желтоқсан
 Ғазат үшін ұялмай айран атанды.

Енді міне аспанда еркін саптар қораны,
 Ғазаташтың еркінменен ұйысады қор-әмі.
 Тапсанот бір, ұйысады табиғат
 тұрғанда,
 Ғазаташ ешкім жетпес, жете ашқан
 таур көп әлі!

Автор: Тоқтарбеков А
 Мамеді.

Марғом балашақ - біздің қанда!

2- тапсырма.

1) Ғазаташтан - етістік

2) Балашақтың - зат есім.

3) құтқарар - етістік

4) Берілетін - етістік

5) Ақшарың - сан есім/етістік.

6) Отырушы еді - етістік

7) Ақшарың - етістік

8) Өлгенін - етістік

9) Ғазаташ - зат есім.

10) Одан - есімдік

1-тапсырма

Тәуелсіздіктің 30 жылдығы, тастар,
шығыш, руханият.

Біз Тәуелсіздікке көп құндықпен қол жеткіздік. Тәуелсіздік үшін көп адамдар құрбан болды. Осы тәуелсіздігімізге 30 жыл болды. 30 жыл ішінде еліміз көп бәлестерді бағындырды. Еліміз білім тағыманда, спортта, ғылымда, қашық сапыманда дамып жатыр. Біздің ел 30 жылда қашық сапы бойынша 9-шы орында, жер көлемі бойынша 6-шы орында, Дамыған 50 елдің қатарына кірді.

Еліміздегі тастар спорттан Олимпиадаға барған кездерінде түрлі орындармен қайтады. Спорт тағыман ғана емес мәдениет тағыман да бәлесті дамып жатырымыз. Ел мәдениетке барып, өз өнерлерін көрсетіп жеміске жетті. Бұл да еліміздің жетістігі. Біздің ел барыңы тағыманда бәлесті.

Біз елімізді дамыту үшін барыңын істеу керектіз. Қазақстан деген атты бүкіл дүние жүзіне тағыман ету керек. Елімізді дамыту тастардың қолында емес пе? Сол себепті тастарымыз білімде, спортта, мәдениетте тағыман болуы керек. Болашақ біздің қолымызда!

2-тапсырма

Қуаныптасқаннан, болашағынан, құттырар, берізетін, алғашқы, отырушы еді, одан, ойлағатын, иеленіп, іретасын.

Қуаныптасқаннан - не істеген? етістік
кеңіңді
мен-таптау

Болашағынан - несі? зат есім?

Құттырар - не істеген? етістік, меізі
ті-таптау

Берізетін - не істеген? етістік

Алғашқы - не? зат есім
қы-таптау

Отырушы еді - не істеді? етістік
күрделі, меізі, болыңды
у-таптау, шы-таптау
еді-шытау

Одан - кімнен? етістік
алғыс септік

Ойлағатын - не істеген? етістік

Иеленіп - не? зат есім

Іретасын - не? зат есім
дерексіз

2-тапсырма

Қашыптасқаннан, Болашағынан, күттірер, берілетін, алғашқы, отырушы еді, одан, ойланатын, шешеніп, іретасын.

Қашыптасқаннан - етістік, туынды.
ман-жайлау

Болашағынан - нәізат есім, п
н